

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

„JUTRA“

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13, Telefon 2440 in 2455
Izda se razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri. Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din. Oglasi po ceniku. Oglase
sprejema tudi oglasni oddelček „Jutra“ v Ljubljani, Poštni čekovni račun št. 11.409

O gospodarski in socialni krizi v Nemčiji (iz predavanja dr. Frangeša na mariborski Ljudski univerzi)

Pretekli petek je imel senator in prejšnji kmetijski minister dr. Oton Frangeš na Ljudski univerzi v Mariboru velenimivo predavanje o gospodarski in socialni krizi v Nemčiji, zanimivo zlasti za naše pridobitne kroge. Za one, ki se tega predavanja niso mogli udeležiti, pri-
našamo v naslednjem glavne točke predavateljevih izjav.

I.

Najbolj aktualna krilatica, naravnost oboležje sedanje dobe, je beseda »kriza«. Slišimo jo povsod, kriza je zajela ves svet, vendar od nje menda najbolj trpi Nemčija, kar pa nas ne sme začuditi, kajti že stari pregovor pravi: »Vae victis« (gorje premaganim). Nemčija je okoli dve tretjini svojega narodnega premoženja zapravila v vojni: razen tega mora nositi še ogromno breme reparacij, kar pa je po gospodarskem stanju, v katerem se nahaja Nemčija po vojni, popolnoma nemogoče.

Kaj je pravzaprav storila Nemčija? Da bi lahko zadostila svojim reparacijskim obveznostim, si je najemala v inozemstvu posojila, in sicer so ta posojila prihajala v prvi vrsti iz trezorjev francoske narodne banke s posredovanjem Anglije, ki je pri tem sjašno zaslužila. Od 12 milijard mark, kolikor jih je Nemčija v povojnih letih najela, je plačala okoli 8 milijard na račun reparacij, ostale 4 milijarde, pa je porabila doma za zgraditev različnih javnih institucij, katere je naravnost razkošno opremila.

Danes bi morala Nemčija plačati na račun reparacij okoli dve milijardi letno, za odplačilo posojil še 1 milijardo, skupno torej 3 milijarde letno. Toda odkod? Lansko leto je imel bivši guverner nemške državne banke Schacht serijo senzacionalnih predavanj v vseh večjih mestih Zedinjenih držav, v katerih je na podlagi dejstev dokazoval, da Nemčija ne more več plačati, in je skoraj gotovo Hooverjev predlog za moratorij prišel kot neposredna posledica teh predavanj.

Finančni polom Nemčije je bil od dneva do dneva bolj gotov. Polomi največjih nemških denarnih zavodov so si sledili drug za drugim. Posojila, katera je Nemčija naela v inozemstvu, so bila v glavnem v obliki kratkoročnih kreditov in je prestrašeno inozemstvo zahtevalo naenkrat ves vložen denar nazaj. Mnogo je k temu pripomogla tudi politična psihoza nemškega ljudstva, ki rajši trpi najhujše pomanjkanje, kot da bi plačala »krivične« reparacije. Vedno bolj odkrito so zatirali v političnih nazadnje tudi v vladnih krogih, da Nemčija ne more in ne sme plačevati nobenih reparacij več.

Kaj so storile države upnice? Versajski ugovor sicer predvideva sankcije za slučaj neplačanja reparacij v obliki delne zasedbe Nemčije in soudeležbe pri nemških državnih podjetjih, kot so železnice, pošta, monopoli in dr. Toda za-

sedba nemških dežel bi stala veliko denarja in ne bi prinesla zaželenega finančnega efekta, trajno sodelovanje s kompanjonom, ki vam pri vsakem koraku dela vse mogoče težave in izvaja pasivno rezistenco, bi bilo pa tudi nesmiselno. Zato se države upnice posvetujejo brez konca in kraja in si še vedno niso na jasnem, kaj naj storijo v zaščito svojih interesov.

Gospodarski položaj je med tem v Nemčiji postal vedno bolj neznosen. Brezposelnost je zavzela neverjeten obseg, tako da živi danes v Nemčiji ena četrтина vsega ljudstva na račun ostalih treh četrtin. Ta položaj je za daljšo dobo seveda nevzdržen. Zaloge so prenapolnjene različnega blaga, mimo njih pa gre obubožani konzumenti, ki bi to blago kravo potrebovali, toda nimajo sredstev, da si ga nabavi.

Ta položaj brez dvoma pomeni krizo kapitalizma in z njim vred krizo osnovnih načel preteklega generacije, ki so izražena v besedah — geslih francoske revolucije: »Liberté, égalité, fraternité«. Liberalizem, načelo svobodne produkcije in zamenjave blaga — trgovine, se je preživel. Stara generacija je zgubila trdno oporo, na kateri je počivalo vse njeno delovanje, polastil se je obup in pesimizem in je končno veljavno zaključila: »Nobene rešitve, nobenega izhoda ni več!« — Toda mladina misli drugače. Ta mladina, ki danes tvori oporo in jedro nehomogene Hitlerjeve mase, si je izmislila program, s katerim je danes prepojeno vse nemško ljudstvo in ki je končno pod težo razmer postal tudi program odgovornih vladnih krogov. — Kaj so osnovna načela tega programa?

Predvsem obračun s preteklostjo: inozemstvu ne plačamo nobenih dolgov. In načrti za bodočnost: popolna autarkija (gospodarska neodvisnost) nemške države. Industrijskih izdelkov pridelava Nemčija odveč, poljedelskih pridelkov in sirov pa nima niti oddaleč zadosti in jih mora uvažati. Vsa Nemčija živi danes v prepričanju, da se bo ta položaj kmalu izpremenil. Agrarni pokret, ki mu načeluje minister Schiele in drugi, je zasnoval obširne reforme, ki naj bi to dosegle. Predvsem je tu intenziviranje nemškega poljedelstva na znanstveni podlagi in s pomočjo kapitala, ter v zvezi z njim celovita vrsta zaščitnih carin, ki naj ščitijo nemške poljedelske proizvode od konkurence cenejših pridelkov inozemskega ekstenzivnega gospodarstva.

(Drugi del jutri.)

Japonski ultimatum Kitajski

KITAJCI NE IZPRAZNIJO ŠANGHAJA. JAPONSKA GENERALNA OFENZIVA SE PRIČNE DANES ALI JUTRI.

LONDON, 12. februarja. Poveljnik japonskih čet v Šanghaju, viceadmiral Nemura, je izročil Kitajski ultimatum, v katerem zahteva, da se kitajske čete umaknejo na razdaljo 30 km od Šanghaja. V nasprotnem slučaju bo japonska vojska pričela generalno ofenzivo na vse šanghajski fronti.

ŠANGHAJ, 12. februarja. Kitajska ne bo ugodila ultimativni zahtevi Japoncev po umiku kitajskih čet iz Šanghaja. Kitajski zunanji minister Lovenkan je izjavil časnikiarjem, katere je sprejel v Nan-kingu v posebni avdienci, da je ta japonska zahteva smešna. Japonska s tem ne nudi nikakršne podlage za kompromisno rešitev spora, ampak zahteva popolno kapitulacijo Kitajske.

ŠANGHAJ, 12. februarja. Kitajske čete so včeraj napadle japonske postojanke pri Čapeju, a so bile odbite. Pri trdnjavi Vusung se boji nadaljujejo, toda brez rezultata. Kitajci se še vedno drže v trdnjavi in v njihovih rokah je tudi severni šanghajski kolodvor. Japonci pošiljajo neprestano nove čete na bojišče.

TOKIO, 12. februarja. Na sinočnji seji japonske vlade je vojni minister izjavil, da se bo usoda Šanghaja odločila že v prihodnjih dneh. Kar se tiče položaja v Mandžuriji, je zelo ugoden. Vlada je po njegovem poročilu sklenila storiti vse, da se vojni položaj pred Šanghajem čimprej razčisti.

ŠANGHAJ, 12. februarja. Ker Kitajci niso sprejeli japonskega ultimata, se bo danes popoldne ali najkasneje jutri pričela generalna japonska ofenziva. Med tem časom odvažajo tako Kitajci kakor Japonci svoje civilno prebivalstvo iz frontnega področja.

RUSIJA POJAČUJE MANDŽURSKO ARMADO.

BERLIN, 12. februarja. Kakor poročajo iz Moskve, je imel Stalin posvetovanje z vojnimi komisarjem in šefom ruske vzhodne armade Blückerjem o položaju v Mandžuriji. Na tem posvetovanju je bilo sklenjeno, da treba ukreniti vse potrebno za zaščito ruske meje in se pripraviti na vse eventualnosti. Šef vzhodne armade je včeraj odpotoval nazaj v Vladivostok. Mandžurska rdeča armada šteje že zdaj 80.000 mož. Odposlano bo v Vladivostok tudi večje zračno brodogradilno podjetje.

Resanjska afera pred Nar. skupščino

PROŠNJI OUZD IN ZAGREBSKE MESTNE OBČINE. DEBATA O GOSPODARSKEM SVETU.

BEOGRAD, 12. februarja. Na današnji seji je skupščina nadaljevala razpravo zakonskega načrta o gospodarskem svetu, ki ga je predložil minister dr. Kramer. Na začetku seje je predsednik prebral več poročil, med njimi poročilo verifikacijskega odbora o naknadni volitvi v srežu Otočac, ki pride v razpravo na eni prihodnjih sej. Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je naslovil na skupščino prošnjo, naj pozove finančnega ministra, da uravna v novem finančnem zakonu tudi vprašanje delavskega zavarovanja, ki je zaradi gospodarske krize do skrajnosti ogroženo. Zagrebska mestna občina pa je zaprosila za intervencijo, da ostane tamkajšnja tehnična fakulteta.

Poslanec Mita Dimitrijević je stavil ministru za gozdove vprašanje o razvoju afere rudnika Resanj, ki izplačuje delavce namesto z denarjem s papirnatimi na-

kazili, ki se nikjer ne morejo vnovčiti. Minister Šibenik je v svojem obširnem odgovoru povdaril, da je preiskava zares ugotovila nepravilnosti postopanja rudniške uprave. Zaradi tega je bila rudniška uprava kažnovana po najstrožjih določbah rudniškega zakona. Če se tudi sedaj ne bo pokorila, ji bo odvzeta koncesija. Glede uboja dveh rudarjev bo pa razpravljalo redno sodišče.

Poslanec Dimitrijević je izjavil, da je z ministrovim odgovorom popolnoma zadovoljen. Obenem se mu je tudi zahvalil za korektno in naglo postopanje. Naposled je pa predlagal, naj bi se rudniški zakon čimprej spremenil, ker določa sedaj največjo kazen komaj v iznosu 300 Din.

Nato je skupščina nadaljevala včeraj prekinjeno debato o osnovanju gospodarskega sveta, ki se še nadaljuje.

Debata o banovinskem proračunu

BANOVINSKI SVET SOGLASNO PRO TI KULUKU. — UREDITEV CEST IN REGULACIJA REK.

LJUBLJANA, 12. februarja. Na večerajšnji dopoldanski in popoldanski seji banovinskega sveta se je obravnaval proračun za naše ceste in v zvezi z njim tudi problem banovinskega kuluka, proti kateremu so se izrekli vsi svetovalci brez izjeme. Glavni govornik g. Fran Bonač je stvarno dokazal, da je kuluk v naši banovini nepotreben in neutemeljen. V enakem smislu so govorili tudi gg. dr. Obersnel, Rado Jereb, Ivan Tavčar, Lovšin, dr. Gorčan, Detela, Lončar, dr. Sajovic, Koder, Babnik, Golouh itd. Zaradi tega se je naposled izvolil poseben odbor, v katerem so gg. svetovalci dr. Obersnel, Detela in dr. Rošter, ter podban g. dr. Pirkmajer. Naloga tega odbora bo, da prouči možnost odprave kuluka in kritja tako nastalega primanjkljaja z drugimi davčnimi sredstvi.

Pri obravnavanju vprašanja cest so bili stavljeni razni predlogi glede poslovanja okrajnih cestnih odborov in dokončne ureditve cest. Svetovalec g. Ru-

dolf Golouh je predlagal, naj se naše ceste grade solidno in trajno, čeprav bodo stroški večji. Najeti se mora v ta namen veliko posojilo in izdeati velikopotezen načrt. S takim delom bi odpomogli tudi naraščajoči brezposelnosti. Podban g. dr. Pirkmajer je poročal nadalje o snovanju državnega in banovinskega cestnega fonda. Sledila je podrobna razprava o posameznih načrtih in postavkah. Na isti seji se je banovinski svet soglasno izrekel tudi proti zmanjšanju formata opeke.

LJUBLJANA, 12. februarja. Na današnji dopoldanski seji banovinskega sveta se je obravnavalo vprašanje regulacije Savinje. Celjski župan g. dr. Gorčan in laški župan g. dr. Roš sta podrobno navedla veliko škodo, ki jo vsako leto povzroča neuravnanost reka. Oba sta zahtevala, da se regulacijska dela takoj prične. Seja se bo popoldne nadaljevala.

FRANCOSKA VOLILNA REFORMA.

PARIZ, 12. februarja. Odbor za volilno reformo je kljub protestu opozicije z 20 proti 14 glasovom odobril predložene spremembe. Po novih določilih bo dotedanja druga volitev odpravljena. Izvoljen bo oni poslanec, ki bo dobil relativno največje število glasov in ga bo volila vsaj četrтина vseh volilnih upravičencev. Opozicija je y znak protesta zapustila sejo. Po njenem odhodu je večina sprejela predlog, ki priznava tudi ženskam enako volilno pravico kakor moškim.

PARIZ, 12. februarja. Na današnji proračunski seji parlamenta je socialdemokratski generalni tajnik Paul Faure ostro kritiziral kreditno politiko finan-

čnega ministra Flaudina. Očital mu je, da daje posojila državam, ki se z njimi oborožujejo. Osobito velja to za Madžarsko, ki si s francoskimi krediti tajno nabavlja napadno orožje. Nadalje je zahteval, naj se vsa industrijska podjetja za izdelovanje orožja in municije podražijo, do tedaj pa postavijo vsaj pod državno nadzorstvo.

SILEN MRIZ NA POLJSKEM.

VARŠAVA, 12. februarja. Na Poljskem je nastal silen mriz. Toplomer je danes padel na 30 stopinj pod ničlo.

Vreme.

Današnja vremenska napoved (opoldne): Mriz bo prehodno malo popustil, mestoma bo morda snežilo.

S 14. letom že v ječi

Kazenska obravnava proti razbojniku STEFANU FALEZU

Pred velikim senatom tukajšnjega okrožnega sodišča je sedel danes na zatožni klopi glasoviti roparski morilec Stefan Falez. Obtožnica ga obtožuje cele vrste zločinov in roparski umor, ki ga je izvršil v avgustu lanskega leta na Gačniku, kjer je s teletnikom pobil že priletno starko Julijano Heričevo, potem pa vlomil v njeno stanovanje in odnesel borih 180 dinarjev gotovine. Nadeja je bil obtožen, da je v juliju 1930 vlomil skozi okno v Glančnikovo pisarno na Pragerskem in pobral 1946 Din. da je nekaj dni pozneje s silo vlomil v Jelenikovo kočjo na Kumnu in pokradel več obleke. Mesece avgusta je vdril v Velenju v stanovanje Marije Polančeve in jo oropal, okradel pa je tudi posestnika Bekiča na Sp. Polskavi. V septembru je napadel v nekem gozdu v Avstriji Elizabeto Majerjevo in ji iztrgal ročno torbico z desetimi šilingi. Nekaj dni nato pa je ponovno vlomil v Glančnikovo pisarno na Pragerskem in odnesel razne predmete. Obtožnica ga obtožuje tudi, da je ukradel neko kolo, da je napadel v juliju 1930 v bližini Sv. Lovrenca na Pohorju neko trgovčevno ženo in posilil neko učiteljico. Obtožen je bil tudi treh posilstev, ki jih je izvršil, ko se je klatil po Avstriji.

Kdo je Stefan Falez.

Roparski morilec Stefan Falez je sin revnih staršev, živčih na Spodnji Polskavi. Otroška in deloma tudi mladeniška leta je preživel pri njih ter jim pomagal pri delu. Izučil se ni ničesar, in je bil že otrok nagnjen k slabemu in sploh hudobne narave. V šolo ni hodil nikoli rad. Ko je bil star komaj 14 let, je bil obsojen radi zločina posilstva in izsiljevanja na 18 mesecev težke ječe pred mariborsko poroto. Po prvi prestani kazni je živel le nekaj časa pri svojih starših in odšel 1920 leta v Avstrijo za kruhom, kjer je služil za hlapca. Po štirih letih se je vrnil v domovino in je bil njegov prvi podvig — roparski napad na Gačniku, kjer je vlomil v stanovanje sedaj že pokojne Frančiške Heričeve — sestre Julijane Heričeve, ki jo je umoril lanske leto — in bil radi tega roparskega napada obsojen pred mariborskim porotnim sodiščem na 8 let težke ječe. Leta 1930 je presedel kazen, ki pa ni pri nem nič zalegla. Zopet je začel krasti in ropati po okolici Pragerskega in nato pobegnil v Avstrijo in kakor sam pripoveduje, prišel celo na Bavarsko, odkoder so ga izgnali in je bil v novembru 1930 aretiran in oddan v zapore graškega deželnega sodišča, ki ga je na predlog mariborskega sodišča izročilo našim oblastem. V juliju lanskega leta je stal zopet pred sodniki radi vloma na Pragerskem, vloma na Kumnu, javnega nasilstva in posilstva v okolici Sv. Lovrenca na Pohorju, a je bil radi pomanjkljivih dokazov oproščen. Ker pa je bil Stefan Falez tudi zasledovan kot vojaški begunec, ga je sodišče izročilo mariborski komandi mesta in je pri tej priliki vojaški patrulji ušel. Po srečnem pobegu se je nekaj časa skrival Falez v okolici Pragerskega, nato pa zopet pobegnil v Avstrijo.

Med tem časom je bil izvršen v noči na 28. avgusta l. l.

roparski umor na Gačniku

na posestnici Julijani Heričevi, že priletni ženski. Ta zverinski umor zaradi borih 180 Din, ki se jih je zločinec polastil, je razburil vso jareninsko okolico.

Tega razbojništva sta bila izpočetka osumljena neki Bachman in njegova žena, ki sta morala skrbeti za Julijano Heričevo. Vkljub doslednemu zatirjanju, da sta nedolžna, sta morala v zapor. Na srečo pa so izsledili pravega storilca, in sta bila Bachmanova izpuščena na svobodo.

Daktiloskop mariborske mestne policije g. Grobin je našel namreč na predalu omare v sobi umorjene Heričeve sled prstnega odtiska in ugotovil, da se ta odtis, katerega hranijo v monodaktiloskopični registraturi mariborske mestne policije, popolnoma ujema z originalnim odtiskom Stefana Faleza. Po tej ugotovitvi je bila izdana za razbojnikom Falezem tiralica, ki je po umoru na Gačniku pobegnil v Avstrijo, a se kmalu spet vrnil v domovino.

Ropar Falez aretiran.

V septembru je bilo že drugič vlomljeno skozi okno v Gačnikovo pisarno. Pragerski orožniki so takoj osumili Stefana Faleza, ki pa je po vltomu zbežal proti Zavrču. V Dolanah je 25. septembra lanskega leta ustavila orožniška patrulja iz Zavrča nekega sumljivega moškega in našla pri njem tudi neko štampilko »Sadjarskega društva« na Sp. Polskavi. O tem je završka žandarmerija obvestila žandarmerijo na Pragerskem. Vodja orožniške postaje na Pragerskem g. Ivan Velikogne je tedaj sam odšel v Zavrč in v vltomu v Glančnikovo pisarno spoznal Faleza, o katerem je vedel, da je zasledovan tudi radi razbojništva na Gačniku. Tako je torej tega strašnega tolovaja slednjič le zgrabila roka pravice.

Na zatožni klopi.

Obtoženca sta dva paznika močno uklenjenega pripeljala v sodno dvorano. Falez napravi na prvi pogled vtis človeka, ki se ničesar ne kesa. Ravnodušno se je vsedel na zatožno klop, kakor da ni ničesar zakrivil. Je srednje in dokaj krepke postave, kratkoostriženih črnih las, močnih brk. oblečen pa v štajerski jopič.

Obravnava je pričela točno ob 9. uri. Predsedoval je v. s. s. dr. Tombak, prisodniki pa so bili: v. s. s. dr. Lenart in dr. Zemlič, okr. sodnik dr. Čemer in Kolšek. Obtožnico je zastopal drž. tožilec dr. Zorjan, obtoženca pa je zagovarjal dr. Stajanko.

Že med čitanjem zelo obsežne obtožnice je Faleza pričela zapuščati prvotna ravnodušnost, jokal je in si brisal oči. Na predsednikovo vprašanje, ali je kriv, se je spustil v glasen jok in ni odgovoril.

Predsednik: Povejte nam, zakaj ste umorili Heričevo?

Falez je nato pričel prinovedovati, dočim so mu solze tekale po licu, da ni imel namena umoriti starke in da je iskal v njeni hiši le kaj za jesti, ker je bil zelo lačen. Ko je odprl večna vrata, se mu je Heričeva postavila v bran s sekuro v roki, nakar jo je s teletnikom trikrat udaril po glavi, da se je zgrudila. Potem jo je zavlekel zadaj na vrt pod neko jablano. Šel je v hišo in preiskal vse omare in postelje, kjer je našel nekaj denarja in ga vtaknil v žep. Nato je šel v shrambo in si odrezal kos suhega mesa in pobegnil. V gozdu je prešel denar in jo potem mahnil čez mejo.

Predsednik: Ali se kaj kesate?

Obtoženec molči.

Predsednik: Kako pa je z drugimi tatvinami in vltomi?

Obtoženec odgovarja, da se na nekatere sploh ne spominja in če je kradel, je to storil le iz večje bede. V Avstriji pa da sploh ni zagrešil nobenega zločina.

Predsednik: Ali ste bili, kakor Vas obtožuje obtožnica, tistega dne na Kumnu in storili zločinstvo nad tistima dvema ženskama?

Obtoženec: Nisem bil ni niti ne vem, kje je ta kraj. Takrat sem bil v Avstriji. Drž. tožilec: Falez, kakor ste odkrito priznali vltom in umor na Gačniku, tako nam rajši priznajte tudi tatvine in pa zločin na Kumnu.

Obtoženec: Kar sem storil, to priznam, česar pa nisem zakrivil, tega ne morem priznati.

Na predlog drž. tožilca je predsednik nato odredil tajno razpravo in dal izprazniti dvorano, katera je bila polna občinstva.

Obravnava je bila ob 1. uri popoldne prekinjena in se je nadaljevala ob 3. uri popoldne.

Samuel Epinger prepeljan v Maribor.

Kakor smo nedavno poročali, je bil v Dolnji Lendavi aretiran tamkajšnji industrialec in veleposestnik Samuel Epinger zaradi suma požigov. Poleg njega sta morala v preiskovalni zapor tudi osumljena Dolnjelendavčana Kozian in Golenko. Vsi trije so bili sedaj prepeljani v Maribor, kjer so bili oddani v zapore okrožnega sodišča. Zasiševanje prič in zbiranje ostalih podatkov se še nadaljuje.

Mesto v temi.

Že drugo noč je skoraj vse mesto zavito v temo. Na naše zadevno vprašanje nam je mestno električno podjetje pojasnilo, da je bilo prisiljeno ukiniti deloma nočno razsvetlavo, dokler nalezava droben sneg pri velkem mrazu. Močne, velike žarnice se namreč močno razgrejejo in lahko počijo, ako padajo nanje ledenomrzle snežinke. Tako je v dveh nočeh popokalo preko 100 velikih žarnic, kar predstavlja veliko denarno izgubo. Sicer pa so se uči ugasnile le tam, kjer niso absolutno potrebne. Most in glavne prometne ceste so vedno zadostno razsvetljene.

Seja mestnega občinskega sveta.

Prva redna seja mestnega občinskega sveta mariborskega bo v četrtek 18. t. m. ob 18. uri v mestni posvetovalnici z dnevnim redom: 1. Poročila predsedstva. 2. Predlogi in vprašanja. 3. Poročila odsekov.

Mestne trošarine in davščine.

Kakor je mestnemu načelnstvu sporočila banska uprava v Ljubljani, je ministrstvo financ dovolilo, da se v mestni občini mariborski za čas od 1. januarja 1932 dalje pa do odobritve proračuna za leto 1932 pobirajo iste trošarine in davščine in v isti višini kakor leta 1931.

Nezgoda.

Na zaledenem dvorišču v Krekovi ulici je spodrsnilo že priletni ženci Mariji Hermanovi, in si je zlomila levo nogo v členku. Ponesrečenki je nudil prvo pomoč zdravnik dr. Černič, ki je odredil njen prevoz z rešilnim avtom v tukajšnjo bolnico.

Osební avto zavozil v zapornico.

Snóči okoli 23. ure je zavozil neki osebni avto na Tržaški cesti z vso silo v železniško zapornico in jo zlomil na dvoje. Pri tem si je poškodoval razsvetljavo in razbil zaščitno šipo. Hujše nezgode pa na srečo ni bilo. Stvar preiskujejo zdaj oblasti.

Podeželski avtobusni promet ustavljen.

Zaradi velikih snežnih zametov je morala Mestno avtobusno podjetje začasno ustaviti promet na progah Maribor—Celje in Maribor—Rače—Ptuj.

Predsed motornih koč, ki je bil napovedan za jutri, je radi snega preložen na poznejši čas.

Iz banovinske službe.

Za banovinsko arhivsko uradnico v mariborski splošni bolnici je imenovana gđ. Vilma Princleva, dosedaj uradna pripravnica. — Za banovinskega zdravnika združene zdravstvene občine Ptuj-ska gora pa je imenovan okrožni zdravnik g. dr. Milko Peče.

Koncert v Ptuj.

Danes zvečer nastopi v dvorani Glasbene Matice zagrebški klavirski virtuoz Petar Dumičič. Poskrbimo, da bo domači umetnik igral pred polno dvorano.

Občni zbor zadruga »Pohorska vzpenjača«.

Včerašnji občni zbor zadruga »Pohorska vzpenjača« je bil na zahtevo načelnika nadzorstvenega odbora prekinjen in preložen na 3. marca t. l. Nadzorstvo je to zahtevalo iz formalnih razlogov, ker je bil občni zbor sklican s strani načelnstva brez vednosti in pristanka nadzorstvenega odbora, kar pa je proti pravilom in zakonu o zadrugah. Tudi ni moglo nadzorstvo vsled tega pregledati še vseh knjig in poslovanja zadruga. Nadalje zastopa nadzorstvo mnenje, da se treba še pred občnim zborom dogovoriti z g. županom dr. Lipoldom, da bi prevzel načelnstvo zadruga, ker je neobhodno potrebno, da stoji na čelu te zadruga mariborski mestni župan.

Iz govorov vseh gospodov pa je zvel velik optimizem in volja do uresničenja tega za Maribor in naše Pohorje tako važnega projekta.

Smuški izlet na Mozirsko planino.

Za nedeljo nameravani smuški izlet na Mozirsko planino odpade radi prevelikih snežnih zametov. Namesto tega priredi Zlmskosporni odsek SPD Maribor krmarško vožnjo čez Pohorje v Mislinje. Zbrališče v soboto zvečer na Klopnem vrhu. Skupen odhod jutri v soboto z vlakom ob 13.18. Vodja izleta inž. Rungaldier. Vsi prijatelji smuče so vabljeni!

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Petek, 12. februarja. Zaprt.

Sobota, 13. februarja ob 20. uri »Radikalna kura« Gostovanje g. Josipa Daneša. Nedelja, 14. februarja ob 15. uri »Groteska sedanosti«. — Ob 20. uri »Radikalna kura«. Gostovanje g. Jos. Daneša.

Gostovanje priljubljenega komika »Daneša«. Bivši odlični član maribor. gledališča, ljubljenc naše publike, komik g. Jos. Daneš nastopi po daljšem presledku jutri spet na mariborskem odru v Doboviškovi burki s petjem »Radikalna kura«, ki je bila na boji zabavna in privlačna igra predlanske sezone in je dosegla izredno visoko število predstav. Daneš igra Ožbalta Bombeka, s katero vlogo nam je poleg »Švejka« ostal v najboljšem spominu.

Kaj bo v nedeljo v gledališču. Kot popoldanska predstava se ponovi ob 15. uri duhovita in zanimiva satira na sodobno diplomacijo »Groteska sedanosti«, ki jo je spisal mariborski podžupan g. R. Golouh in ki je dosegla na našem odru popoln uspeh. — Zvečer ob 20. uri se ponovi »Radikalna kura« z g. Danešem kot gostom.

Lutkovno gledališče Sokola v Studencih priredi v soboto in nedeljo ob 17. uri romantično igro »Zdravnik, smrt in vrag« za deco in odrasle.

Brezplačno zdravljenje državnih uslužbencev.

Ministrstvo zdravja je odredilo, da imajo civilni državni uslužbenci in upokojenci, kakor tudi njihove rodbine pravico na brezplačno zdravljenje v javnih bolnicah samo v 3. razredu. V primeru zdravljenja v 1. ali 2. razredu pa morajo plačati razliko med 1. odnosno 2. in 3. razredom.

Oblastni odbor strelske družine v Mariboru sporoča svojemu članstvu kakor vsem zveznim strelskim družinam, da bo imel svoj letni občni zbor v nedeljo 14. t. m. ob 9. uri dopoldne v kavarni »Jadran«. Delegati, dočeni za občni zbor, naj pridejo pravočasno.

Perutninarski sestanek

bo v nedeljo 14. t. m. ob 4. uri popoldne v restavraciji g. Birtiča pri mestni kavarni. Na tem sestanku bo razgovor o delovanju perutninarjev v bližajoči se pomladi in o drugih važnih zadevah, zlasti pa o razstavi, ki jo namerava prirediti tukajšnja zadruga v letošnji jeseni. Prijatelji perutnine, pridite!

Turistovski klub »Triglav«

bo imel v soboto ob 20. uri 5. redni letni občni zbor v klubski sobi restavracije Narodnega doma.

»Udruženje rezervnih oficir in ratnikov«, pododbor Maribor, vabi svoje članstvo, da se udeleži družabnega večera »Sreške organizacije ratnih dobrovoljcev v Mariboru«, ki bo 13. t. m. ob 21. uri v gornjih prostorih hotela »Orel«. Vstop prost.

Občni zbor strelske družine.

Snóči je imela Mestna strelska družina pri »Zamorcu« svoj redni etni občni zbor, katerega se je udeležilo lepo število mariborskih strelcev in tudi zastopniki Narodne obrambe, Lovskega društva in Združenja rezervnih častnikov. Poročili funkcionarjev so pokazala lep razvoj družine in veliko zanimanje za strelski sport. Na občnem zboru se je Mestna strelska družina osamosvojila in je bil izvoljen za predsednika komandant domaćega 45. p. p. polkovnik Lulič, za podpredsednika pa dr. Miloš Vauhnik. Med slučajnostmi je prišlo do živahne debate o letošnji vsedrjavni strelski tekmi, ki bo naibzje v septembru v Ljubljani. Na to tekmo bo poslala tudi mariborska strelska družina ekipo svojih najboljših strelcev. Mariborski strelci nameravajo že letošnjem letu zgraditi svojo lastno strelišče pri Treh ribnikih.

Divjo mačko

na 6 kil težko so ujeli v lovišču g. Thur na pri Črni na Koroškem Lepi eksemplar te pri nas že zelo redke zveri bo nagači znani preparator g. Pajtlar v Pekrah.

Policiji se le redkokdaj posreči izs'edi-
ti takšen tajni klub. Lanskega poletja so
pač odkrili tako zvezo, obstoječo iz mla-
dih anarhistov, v neki hiši v Puni. Do-
hod je bil silno težaven, ker so bile stop-
nice spojene z električnim tokom visoke
napetosti, tako da so nič hudega sluteči
policisti zadobili močne stresljaje in ne-
kateri tudi težke poškodbe. Člani tega
kluba so bili sami 20letni fantje, med njimi
več visokošolcev. Nabrali so bili med
premožnimi rojaki precej denarja in ime-
li v hiši celo zalogo bomb. Policija je
naša tudi seznam raznih Evropejcev, ki
so bili od kluba obsojeni na smrt. Nadalje-
ne preiskave so dognale, da so nekateri
bogati Indijci podpirali ta klub, in sploh
imajo te zaročniške zveze za seboj ne-
redko zelo uplívne osebe, ki si obetajo
raznih koristi, če bi Indija pripadala sa-
mo Indijcem, ki pa nevarno delo umorov
prepuščajo zapežani mladini. Zdaj se pa
tudi ženske že udeležujejo atentatov na
Evropejce, in te so v marsikakem po-
gledu še bolj nevarne kakor moški.

Curren Bell:

44

Lowoodska sirota

»In malo potrta,« je povzel. »Zakaj? To mi povejte!«

»Nič, prav nič, gospod! Nisem potrta.«

»Toda pravim Vam, da ste. Tako ste otožni, da bi bilo treba le še besedice, in solze bi se Vam usule — res, so že tu, se že leskečejo in bleščejo — in biserček je padel s trepalnice in padel na pod. Da bi utegnil in da bi ne bil v smrtnem strahu pred kakim strežnikom, ki bi me opazil, bi kmalu vedel, kaj to pomeni No, za danes Vas opravičujem; toda vedite, da pričakujem, da pridete ves čas, ki ga bodo prebili gostje pod mojim krovom, vsak večer v salon. To je moja želja. Ne prezirajte je! Zdaj pojdite in pošljite Zofijo po Adelko! Lahko noč, moj —«. Umolknil je, se ugriznil v ustnice in me nagloma zapustil.

XVIII. POGLAVJE.

Odslej je bilo v Thornfield-Hallu veselo, a tudi opravka je bilo dovolj. Kakšna razlika med novo dobo in prvimi tremi meseci, ki sem jih preživela v miru, enoličnosti in samoti pod to streho! Kakor da je kdo izgnal vso otožnost iz hiše, kakor da so bili pozabljeni vsi zaostni spomini. Povsod je bilo živo, vse se je ves dan gibalo. Niste mogli čez nekaj tako tihi hodnik niti v nekoč tako prazne sprednje sobe, da bi ne srečali brhke hišne ali gizdalinskega strežaja.

Tudi kuhinja, klet, družinska soba in veža so bile tako žive; in dvorane so bile prazne in mirne le tedaj, kadar sta modro nebo in prijazno pomladno sonce izvalili goste na vrt. Tudi ko je nekaj dni zdržema deževalo, ni zabava trpela. Ker se gostje niso mogli veseliti v naravi, se je družina še hrupneje zabavala v dvorani.

Nekega večera so se namenili zabavo izpremeniti. Govorili so, da se gredo »igrati šarade«, a nisem vedela, kaj to pomeni. Poklicali so slugo, ki so preuredili dvorano. Mize so porinili na stran, svetilke so drugače porazmestili in stole v polkrogu postavili okoli obokanega vhoda. Gospodje so vodili te izpreembe, dame pa so tekač gor in dol po stopnicah in zvonile svojim hišnam. Poklicali so gospo Fairfax in zahtevali od nje raznih starih šalov, oblek in draperij. Izropali so nekaj omar tretjega nadstropja in služkinje so prinesle kar cela naročja brokatnih vlečk, satenastih jopičev, črnih steznikov, čipkastih ovratnikov in drugih stvari. Nato so vse to pregledali in primerne stvari znosili v sobico za dvorano.

Medtem je Mr. Rochester spet povabil dame k sebi in si izbral tiste, ki bi naj bile članice njegove družbe. »Miss Ingram pripada seveda meni,« je poudaril; nato je imenoval še dve gospodični Eshton in gospo Dent. Pogledal je tudi mene. Stala sem blizu njega in pomagala gospe Dent zapeti zapestnico.

»Ali hočete pomagati?« me je vprašal. Zmajala sem z glavo. Ni me silil, dovolil mi je, da sem se vrnila v svoj kot.

Nato je odšel s svojo družbico za zastor. Druga družba, ki ji je načeloval polkovnik Dent, je sela na stole, razstavljene v obliki polmeseca. Tedaj me je zapazil Sir Eshton: zdelo se mi je, da predlaga, naj me sprejmejo v družino, toda Lady Ingram je takoj odsvetovala. Slišala sem, kako je rekla: »Ne, zdi se mi prebedasta za tako igro.«

Ni trajalo dolgo, pa je zazvonilo in zastor se je dvignil. Pod svodom je stal čokati George Lynn, ki si

ga je bil Mr. Rochester tudi izbral, zavil v belo rjuho. Pred njim na mizi je ležala velika knjiga. Ob strani mu je stala s knjigo v roki Amy Eshton, zavita v plašč Mr. Rochesterja. Nevidna roka je krepko pozvonila. Tedaj je Adelka stopila naprej in natrosila okoli sebe cvetja. Nato se je pojavila veličastna postava gospodične Ingram, ki je bila belo oblečena; okoli glave je nosila tenčico in okoli čela venec iz rož. Poleg nje je hodil Mr. Rochester in skupaj sta stopila k mizi. Tam sta pokleknila, gospa Dent in Luisa Eshton sta se postavili za njiju. Sledil je obred, v katerem je bilo lahko ugeniti pantomimo poroke. Ko je vse končalo, se je polkovnik kaki dve minuti posvetoval s svojo družbo, potem je zaklical: »Bride! (Nevesta!)«. Mr. Rochester se je priklonil in zastor je padel.

Precej časa je trajalo, preden se je zopet dvignil. Drugi prizor je bil bolj umetno sestavljen kot prvi. Kakor sem že omenila, je bil salon za dve stopnici višji kot obednica in vrh druge stopnice, ki je segala nekoliko v dvorano, je stala velika mramornata posoda, v kateri so navadno plavale zlate ribice. Prinesli so jo bili iz cvetličnaka.

Pri posodi je žedel na tleh Mr. Rochester, bil je ovit s šali in na glavi je nosil turban. Črne oči, temna polt in ajdovski lice so se mu divno ujemali s obleko. Bil je prava podoba jutrnega emira — gospodar ali žrtev te-tive. Takoj nato se je pojavila Miss Ingram. Tudi ona je bila po orientalsko opravljena. Škrilatasta preveza se ji je ovijala kakor kak pas okoli kolkov, okoli čela si je privežala vezan robec; divna ramena so ji bila gola in v roki je držala vrč, ki ga je dražestno nosila na glavi. Stas in lice, polt in vse na njej je spominjalo na židovsko princeso iz časa očakov; in to je hotela menda tudi upodobiti.

Stopila je k skledi in se nagnila nad njo, kot bi polnila vrč. Nato pa ga je dvignila na glavo. Mož ob robu studenca se ji je bližal, da bi je nečesa poprosil; ona je pohitela, vzela vrč v roke in ga napolnila. Iz nedrja je nato izvel le škatičico, jo odprl in ji pokazal dragoceno zapestnico in uhan. Bila je presenečena in zavzeta; pokleknil je in ji položil nakit pred noge. Njene oči in kretnje so izražale zavzetost in vznemirjenje. Tulec ji je nateknil obročke na laketi in ji vteknil uhan. Bila sta to Eliezer in Rebeka, a velblodov ni bilo.

Ugibač družbica je začela spet šušljati, očitno se niso mogli zediniti, kako besedo ali zlog je prizor ponazoril. Polkovnik Dent je končno zahteval uprizoritev »vsega skupaj«, in nato je zastor zopet padel.

Ko se je v tretje dvignil, je odkril le tretjino dvorane. Prostor je bil zastrt z nekakim zaslonom, s katerega je visela temnačna in sirova draperija. Mramornate posode ni bilo več; na njenem mestu je stala iz desk zbita miza in kuhinjski stol. Vse to je slabo obsevala stara svetilka.

Sredi te bedne sobice je sedel mož; tiščal je pesti na kolena in upiral oči v tla. Bil je Mr. Rochester, a tako dobro preodet, da ga ni bilo lahko spoznati. Lice je bilo umazano, obleka v neredu, gledal je obupano in srepo, lasje so bili razmršeni. Jedva se je zgenil, je zaržljala veriga; na rokavih je nosil okove.

»Bridewell!« je vzkliknil polkovnik Dent in šarada je bila rešena.

Precej časa so porabili predstavljalci, da so se oblekli v navadne obleke, potem so se vrnili v obedni-

*) Ime neke ječe v Londonu. Šarada je bila sestavljena iz besed »bride« (brajd) — nevesta, in »well« — (uel) — studenec.

co. Mr. Rochester je vodil Miss Ingram, ki se mu je laskala radi spretne igre.

»Ali veste, da ste mi v zadnji sliki najbolj ugajali? Oh, da ste živeli le nekaj let prej, kak diven razbojnik bi lahko bili!«

»Ali sem si dobro opral saje z lica?« je vprašal in se okrenil k njej.

»Joj, da! To je še večja škoda! Nič na svetu se ne ujema tako z Vašo poltjo, kot ličilo tistega pocestnega roparja.«

»Vam bi torej ugajal kak junak s ceste?«

»Angleški junak s ceste bi prišel takoj za italijanskim banditom na vrsto, ki bi ga mogel prekositi le kak grški morski razbojnik.«

»No, dobro! Karkoli sem, pamtite, da ste mi žena. Poročili so naju malo prej v prisotnosti vseh teh pri-

Zahhikala je in pordela.

»No, Dent,« je nadaljeval Mr. Rochester, zdaj pridete Vi na vrsto. Medtem ko je druga družba odhajala, je s svojim krožkom zavzel prazne stole.

Miss Ingram je sela na desno stran svojega vodje drugi »ugibalci« pa so si razdelili ostale sedeže. Kal so predstavljali, me ni več mika o. Namestu predstavljajcev so mi bili pred očmi le gledalci. Videla sem, kako sta se Miss Ingram in Mr. Rochester obračala drug k drugi, kako sta sklanjala glave, da so se njih lasje skoro dotikali, kako sta se pogovarjala. Še zdaj se spominjam čustev, ki so me tedaj navdajala.

Povedala sem že, da sem Mr. Rochesterja vzljubila. Ali bi mi naj bil sedaj manj drag, ker se ni zanimal za me? Ker me po cele ure niti enkrat ni pogledal? Ker je vso pozornost posvečal dami, ki se ji je zdela izpod časti, če se me je doteknil rob njenega krila, kadar je šla mimo mene, ki je takoj odvrnila oči, ako me je slučajno pogledala, kakor bi bila predmet, nevreden njene pozornosti? — Bila sem uverjena, da se bo oženil z njo. Videla sem, kako se je zavedala njegovih namer. Dvoril ji je sicer zanikerno in malomarno, a vedela sem, da je njegova zanikrnost srce baš tako nevarna kot njegova prešerna samozavest. V vsem tem ni bilo ničesar, kar bi mi hladilo ali preganjalo Lubezen, a marsikaj me je gonilo v obup. Ali nisem bila ljubosumna? Kako bi mogla žena, živeča v mojih razmerah, zavidati Lubezen gospodični Ingram! Ne, ljubosumnosti ni bilo v meni, bol, ki sem jo čutila, se ni mogla tako imenovati. Miss Ingram mi ni mogla povzročiti ljubosumnosti, ker sem jo premalo cenila. Nemara se Vam vidi moje besede protislovne, a pravim le to, kar mislim, Miss se je šopirila, a ni bila iznaddljiva; bila je lepa in naobrazena, a njena duša ji je bila revna, srce prazno, nič ni po lastni sili poglajlo iz teh tal, na tem drevesu nikakršen plod ni dozorel po lastni moči. Ni bila ne dobra ne originalna, ponavljala je le doneče fraze iz knjig, nikoli ni imela lastnega mnenja, nikar da bi ga izražala. Zagonjvala je krepko čuvstvovanje, a ni poznala ne sočutja ne usmilenja, ne nežnosti ne istinitosti ni bilo v njej. Premnogokrat se je sama izdajala, ko je tako očitno in srepo kazala, da ji je Adelka neznosna; saj jo je vedno s kakim sramotilnim zdevkom odrivala, kadar ji je slučajno prišla v bližino, gonila jo je iz sobe in venomer hladno in zagrizljivo občevala z njo. Njena svojstva so opazili tudi drugi, ki so jo točno, bistro in pametno motrili. Še sam Mr. Rochester je svojo izvoljenko neprestano opazoval. In baš ta preudarnost, ta opreznost in jasna zavest o napakah lepe oboževanke, to očitno brezstrstje v čuvstvanju do nje — baš to je bil izvor moje večne muke.

(Nadačevanje sledi.)

Najfinejši rum
en gros!

Brandy
in vse vrste likerja itd.

Pristna slivovka
en detail!

JAKOB PERHAVEC, MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 9

Telefon 25-80.

Tovarna likerjev, desertnih vin, in sirupov.

Oglejte si veliko zalogo
modnih listov

francoskih namskih
za zimo v knjižarni

TISKOVNE ZADRUGE
Maribor, Aleksandrova 13

zastopnik se sprejema

Sotra
najpreglednejša kariatoka
Soklič, Maribor Tel. 2510

Inserirate
v
»Večerniku«

Svetovna tvrška Diabolo d. d.
išče upeljane zastopnike. Ogasiti se v
nedeljo dopoldne v Mlinski ulici 18.

Restavracija A. Senica,
Tattenbachova ulica, danes v petek
polenovka v specialni pripravi. Žaht-
na kaplica iz Brunsejevih gor, kakor
tudi pristni framčan. Se priporočata
Alojz in Antonija Senica. 16-9

Večji prostor za reklamne svrhe
v sredini mesta brezplačno na razpo-
lago. Vprašati v redakciji lista. 16-9

Stanovanje,
1 sobo in kuhinjo s pritliklinami išče
zakonski par brez otrok v I. ali II.
nadstropju v centru ali bližini ko-
ločvora za takoj. Plača 3 mesece vna-
pre. Cenj. ponudbe na upravo pod
»Takoja«. 526

Iščem mirno stanovanje,
tri sobe. Ponudbe pod »Jug« na upra-
vo Večernika. 525

Učenca
s primerno šolsko izobrazbo sprejmem
za trgovino z mešanim blagom. Vpra-
šati Vetrinska ulica 6. 507

Lepo prazno sobo
v vili oddam. Soklič, Kosarjeva ul. 38.
481

Lep lokal
s kletnimi prostori v novi zgradbi ta-
koj oddam za ugodno ceno. Jako pri-
praven za obrtnike. Naslov v upravi.
510

POZOR! Jutri v soboto
Križ. Gosposka 23
povedina 4-6 Din

Šel.
»Zakaj hočete imeti jutri prosto?«
»Slavim svojo srebrno poroko.«
»Pa naj bo, izjemoma! Anipak nikar
ne mislite, da hoče imeti vsakih petin-
dvajset let prost dan.«